

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВРХОВНИ СУД РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
БАЊА ЛУКА
Број: 94 0 П 030782 21 Рев
Бања Лука, 28.10.2022. године

Врховни суд Републике Српске у вијећу састављеном од судија Сенада Тице, као предсједника вијећа, Росе Обрадовић и Тање Бундало, као чланова вијећа, у правној ствари тужитеља С.О.1 из Х., С.О. 2 из Х. и З.Б. из Х., које заступа И.К., адвокат из С., против тужених В.С. из Ф., кога заступа С.П., адвокат из Ф., Х.В.1, У., Х.В.2. из С. и З.Ј., рођена В. из Г., коју заступа С.П., адвокат из Ф., ради утврђивања права власништва на некретнинама, вриједност предмета спора 31.000,00 КМ, одлучујући о ревизији тужитеља против пресуде Окружног суда у Требињу број 94 0 П 030782 21 Гж од 23.4.2021. године, на сједници одржаној 28.10.2022. године, донио је

ПРЕСУДУ

Ревизија се одбија.

Образложење

Првостепеном пресудом Основног суда у Фочи број 94 0 П 030782 19 П од 21.12.2020. године, одбијен је тужбени захтјев да се утврди да су тужитељи сувласници са по 1/3 дијела некретнина уписаних у посједовни лист број 66/1 к.о.Т. на име туженог В.С. и некретнина уписаних у посједовном листу број 300/2 к.о. Т. на име тужених Х.В. 2. са 3/8 дијела, Х.В.1 са 3/8 дијела и З.Ј. са 2/8 дијела, што би тужени били дужни признати и исте им предати у посјед и трпити да се предметне некретнине упишу на име тужитеља у јавним регистрима, као и захтјев за накнаду трошкова поступка, те је одбијен и захтјев да Земљишно књижни уред Основног суда у Фочи и Управа РС, подручна јединица Ф., изврше брисање права власништва и посједа са имена тужених и упис тих права на наведеним некретнинама у корист тужитеља, на начин описан у ставу другом изреке пресуде и тужитељи су обавезани да туженима В.С. и З.Ј., рођена В. солидарно накнаде трошкове поступка у износу од 5.922,00 КМ.

Другостепеном пресудом Окружног суда у Требињу број 94 0 П 030782 21 Гж од 23.4.2021. године, жалба тужитеља је одбијена и првостепена пресуда потврђена.

Тужитељи ревизијом побијају другостепену пресуду због погрешне примјене материјалног права и предлажу да се побијана пресуда преиначи и тужбени захтјев у цјелини усвоји, уз накнаду трошкова ревизионог поступка или укине и предмет врати истом суду на поновно суђење.

Одговори на ревизију нису поднесени.

Ревизија није основана.

Тужитељи захтјевом у тужби траже да се утврди да су сувласници са 1/3 дијела на непокретностима ближе означеним у изреци првостепене пресуде, па да се наложи туженима да то признају и да им исте предају у посјед и да трпе да се тужитељи упишу у јавним евиденцијама као сувласници на тим дијеловима предметних непокретности.

Расправљајући о тужбеном захтјеву тужитеља првостепени суд је на основу проведених доказа утврдио: да је 1983. године, тада малољетни А.Р. стекао власништва на некретнинама означеним као к.ч. број 53, површине 2022 м² које су овдје предмет спора, по по основу купопродајног уговора закљученог са В.Х.1, В.З. и малољетним В.Х.2.; да су након закључења наведеног уговора предметне некретнине уписане у п.л. број 306 к.о. Т. у корист А.Р.; да је правоснажном пресудом Основног суда у Фочи број П-387/90 од 22. јула 1991. године утврђено да је А.Р. (тужитељ у том предмету), искључиви власник дијела некретнина к.ч. број 170, звана С., површине 1832 м², уписана у п.л. број 66 к.о. Т. и дијела к.ч. број 58 звана С., површине 476 м², уписана у п.л. број 300 и тужени В.Х.1, В.З. и малољетни В.Х.2. (даље: тужени од 2 до 4) су обавезани да то признају и трпе да се наведене некретнине упишу на име А.Р. у јавним књигама, те је утврђено да су тужени од 2 до 4 власници парцеле број 53, звана С., површине 2022 м², уписане у п.л. број 306 исте катастарске општине и да се та парцела има уписати у катастарским и другим јавним књигама на име ових тужених; да је на основу означене пресуде извршено цијепање парцеле к.ч. 170, на парцеле к.ч. број 170/1 и к.ч. број 170/2, а да је парцела к.ч. 58 цијепана на к.ч. број 58/1 и к.ч. број 58/2 и да је списком промјена број 2/99, на основу наведене пресуде у катастарском оперативном извршен пренос парцела к.ч. број 58/2 (у површини од 495 м²) и к.ч. 170/2 (у површини од 1823) уписаних у п.л. број 306 к.о. Т., у корист А.Р. са 1/1, а да је парцела к.ч. број 58/1 остала уписана у п.л. број 300 к.о. Т. на име тужених од 2 до 4, са одговарајућим сувласничким дијеловима; да је уговором о купопродаји број ОУП-... од 12.10.2016. године А.Р. продао В.С. (даље: првотужени), некретнине означене као к.ч. 170/2, звана С., пашњак, површине 1823 м² и парцелу означену као к.ч. 58/2, звана С., пашњак, површине 495 м² које су списком промјена број 12/16 уписане у корист првотуженог; да је на основу уговора о поклону, број ОПУ- ... од 14.6.2017. године тужени Х.В.1 поклонио брату Х.В.2. парцелу к.ч. број 58/1, уписана у п.л. број 300, к.о. Т., након чега је иста уписана као сувласништво тужених Х.В.2. са 6/8 дијела и З.Ј. рођ. В. са дијелом 2/8; да је вјештак геометар Г.М. идентификовао предметне некретнине и изјаснио се у погледу цијепања матичних парцела у поступку извршења означене пресуде од 22.7.1991. године; и да су тужитељи тужбу у овој правној ствари поднјели 8.2.2019. године.

На основу овако утврђеног чињеничног стања првостепени суд је закључио, да тужитељи нису пружили суду доказе о томе, да су спорне некретнине биле у власништву њиховог оца С.О. и да су његовом смрћу они постали власници истих по основу наслеђивања, како то током поступка тврде, нити су доказали да су тужени неосновано присвојили предметне некретнине, па како тужитељи нису доказали да су предметне некретнине стекли на један од законом прописаних начина, позивом на одредбе чланова 23, 52. и 53. Закона о стварним правима („Службени гласник Републике Српске“ број 124/08 до 107/19, даље: ЗСП), одбио је тужбени захтјев тужитеља, као у изреци пресуде.

Другостепени суд је прихватио чињенично утврђење и правне закључке првостепеног суда и оцијенио је наводе жалбе који су од одлучног значаја, па је жалбу тужитеља одбио и првостепену пресуду потврдио.

Ревизионим наводима тужитељи, прије свега, споре правилност и законитост другостепене пресуде наводима, да су изведеним доказима доказали да су дијелови парцела које су предмет наведеног уговора о купопродаји број ОУП-... од 12.10.2016. године, закљученог између А.Р. (продавца) и првотуженог (купац), биле у својине њиховог оца и да је предмет уговора по основу којег је А.Р. стекао право својине на парцели к.ч. број 53 уписана у п.л. број 306 к.о. Т. (у корист тужених), а не к.ч. број 58 уписана у п.л. број 300 к.о. Т. и да парцела к.ч. број 170 никада није била у својини предника тужених.

Одлука другостепеног суда је правилна и законита.

Право својине стиче се на основу правног посла, закона, одлуке суда или другог органа и насљеђивањем, уз испуњење претпоставки прописаних законом (члан 23. ЗСП).

Према одредби члана 127. 1. ЗСП власник има право тужбом захтијевати од посједника поврат индивидуално одређене ствари (*rei vindicatio*). За успјешну стварно-правну заштиту на основу ове одредбе, тужитељ мора доказати да на ствари коју тражи има право власништва и да се тражена ствар налази у фактичкој власти туженог.

Из чињеничног утврђења нижестепених судова, које сагласно одредби члана 240. став 1. Закона о парничном поступку („Службени гласник Републике Српске“, број 58/03 до 61/13, даље: ЗПП), не може бити предмет преиспитивања у овом ревизионом поступку произлази, да је А.Р. 1983. године купио од тужених 2 до 4 дио парцеле к.ч. број 58, у површини од 476 м², уписана у п.л. број 300 к.о. Т. и дио к.ч. број 170, у површини од 1832 м², уписана у п.л. број 66 исте катастарске општине и да му је приликом купопродаје од стране продаваца продаваца показано - на лицу мјеста и предато у посјед купљено земљиште, које је од тада па до продаје истог првотуженом држао у посједу. Даље произлази да у наведеном купопродајном уговору грешком наведено, да је предмет купопродаје парцела к.ч. број 53 к.о. Т. (која је такође у власништву породице В.) и да иста представља земљиште у приватној својини, те да је дио тог земљишта, површине 1832 м² приликом устројавања новог катастарског плана, грешком уписано у корист Општине Ф. (а не на име предника тужених од 2 до 4). Све ово произлази из напријед означене пресуде Основног суда у Фочи од 22.7.1991. године (правоснажна са даном 9.12.1991. године), која је донесена по тужби тужитеља А.Р., против тужених Х.В.1, З.В. и З.В. (тужени од 2 до 4) и Општине Ф., дакле учесника у закључењу наведеног купопродајног уговора и лица у чију корист су предметне некретнине тада биле уписане у јавној евиденцији, по ком основу је учествовала и Општина Ф., у чију корист је био уписан дио наведене парцеле - за који је суд нашао да је у приватној својини и да је приликом устројства новог катастарског плана грешком уписано, у површини од 1832 м², на Општину Ф. Код оваквог стања чињеница и чињенице да су у том поступку учествовала лица на чије име су у јавној евиденцији биле уписане спорне парцеле, међу која лица не спада предник тужитеља С.О.3., наводи ревизије да је због његовог неучествовања у том поступку, купац наведених некретнина А.Р. био несавјестан, када је то земљиште уписао на своје име, не могу исходити другачију одлуку у овоме спору.

Из наведене пресуде произлази да је предмет купопродаје између А. Р. и тужених од 2 до 4 било спорно земљиште (означено у изреци те пресуде), а не земљиште које је наведено у купопродајном уговору и да је суд у поступку доношења исте, тумачењем садржаја уговора и на основу поступања уговорних страна при закључењу уговора (показивања купљених парцела на лицу мјеста и увођењем купца у њихов посјед, како то произлази из њеног образложења), наведеном пресудом утврдио предмет тог купопродајног уговора.

Правоснажна пресуда дјелује само према парничним странкама, а образложење пресуде представља аргументе којим суд оправдава своју одлуку. Чињенична утврђења изузетно стичу својство правоснажности, кад је утврђење одређених чињеница предмет спора (код деклараторне тужбе, којом се тражи утврђење неког права или правног односа (што је овдје случај), у ком случају, правна квалификација правног односа представља саставни дио изреке, а не само елемент образложења. Стога, наведена пресуда у погледу правне квалификације предмета спора и у дијелу индивидуално одређеног дијела некретнина које је А.Р. стекао по основу наведеног купопродајног уговора, у односу на некретнине које су одређене као предмет уговора закљученог између њега и тужених 2 до 4, има дејство правно релевантних чињеница у односу на парничне странке у овој парници. Из ових разлога, нижестепени судови су и по оцјени овога суда, правилно судили када су исту узели као релевантан доказ за одлуку у овоме спору.

У смислу напријед наведеног, на темељу означене пресуде извршено је цијепање (како је нашао поменути вјештак), парцеле к.ч. број 170, на к.ч. број 170/1 и к.ч. број 170/2, површине 1823 м2 која је предмет наведеног купопродајног уговора закљученог између А.Р. и тужених 2 до 4 и коју је А.Р. продао по основу уговора о продаји закљученог са првотуженим, а парцела к.ч. број 58 (која је у п.л. број 300/2 к.о. Т. била уписана са по 3/8 дијела на име тужених под 2 и 3 и са 2/8 дијела на име тужене Општина Ф.), цијепања је на к.ч. број 58/1, површине 2237 м2 и к.ч. број 58/2, површине 495 м2 (која је, у нешто мањој површини, предмет наведеног купопродајног уговора), у односу на коју тужитељи не споре туженима право својине и у катастру промјена број 2/99, на основу исте пресуде извршен је упис у п.л. број 306/1 на к.ч. број 170/2 и 58/2, у корист А.Р. са 1/1. Што се тиче парцеле к.ч. број 58/1, иста је списком промјена број 2/99 у катастру остала у п.л. број 300, уписана на име тужених 2 до 4, са одговарајућим дијеловима, а на темељу уговора о поклону од 16.6.2017. године уписана је у корист Х.В.2. са 6/8 дијела и на име З.Ј., рођена В. са 2/8 дијела за коју, тужитељи такође нису пружили суду релевантне доказе за своје тврдње да иста представљ њихову својину.

С обзиром на напријед наведено, супротно наводима ревизије, парцеле к.ч. број 58/2 по култури „њива“, пашњак, површине 495 м2 и к.ч. број 170/2, по култури пашњак, површине 1823 м2 су на темељу ваљаног правног посла, купопродајног уговора број ОПУ573/2016 закљученог између А.Р. и првотуженог списком промјена број 16/16, уписане у п.л. број 306 к.о. Т. у корист првотуженог.

Из свега наведеног произлази, да нису основани наводи ревизије да се означена пресуда од 22.7.1991. године односи на парцелу к.ч. број 53, површине 2022 м2 (што не стоји, о чему је напријед било говора) и којим се указује, да је нејасно на који начин је та парцела уписана у корист тужених. Како је та пресуда донесена на основу уговора из 1983. године, по ком основу је А.Р. стекао право својине на предметним некретнинама и имајући у виду дејство наведене пресуде у односу на предмет овога спора, нижестепени

судови нису погријешили када су закључили да је основ стицања права својине у његову корист означена пресуда, како се у ревизији неосновано наводи.

На овакав закључак овога суда, не мијења на стври околност да у поступку доношења поменуте пресуде није учествовао и предник тужитеља С.О.З., како су правилно судили и нижестепени судови и о чему су дали довољне и ваљане разлоге, које као правилне прихвата и овај суд. Ово и из разлога, што тужитељи, ни у овом поступку који је претходио доношењу побијане пресуде, осим уопштеног оспоравања тужбеног захтјева, нису презентовали суду ни један релевантан доказ којим би потврдили наводе, да су спорне некретнине у вријеме стицања права својине ос стране А.Р., биле у својини њиховог оца.

Из истих разлога, нема основа у утврђеном чињеничном стању и материјалном праву ни тврдња ревидената да парцела к.ч број 170 која је, како је већ речено, на темељу наведене пресуде цијепана на к.ч број 170/1 (која није предмет овог спора) и к.ч број 170/2, површине 1832 м2 уписана у п.л. број 66/1 на име првотуженог, није никада била у власништву породице В., као продавца, него да је била у посједу њиховог оца све до 1992. године (када је нестао), као ни за својатање од стране тужитеља парцеле к.ч. број 58/1, површине 2237 м2, која је након цијепанја матичне парцеле к.ч. број 58 на к.ч. број 58/1 и к.ч. 58/2, остала уписана у п.л. број 300 к.о. Т. на име тужених од 2 до 4. Тужитељи чињенице на којима темеље тужбени захјев, и по оцјени овога суда, нису доказали релевантним доказима, а на њима је терет доказивања тих чињеница, јер је према процесном правилима о терету доказивања која прописују одредбе чланова 7. став 1, 102. став 1. и 123. став 1. ЗПП, свака странка дужна да докаже истинитост чињеничних навода на којима заснива своје захтјеве, а ако суд на основу доказа који су изведени није увјерен у одређене чињеничне наводе странке, сматраће да су ти наводи недоказани.

Ни ревизиони наводи, да је неприхватљив став другостепеног суда да докази које су извели тужитељи – посједовни листови (број 174/64, 170/65 и 160/69 и рјешење Народног одбора Среза горажданског, број 17/56 од 10.2.1956. године), нису од правног значаја у овој правној ствари, не могу исходити другачију одлуку у овом спору. Наиме, у ситуацији када су наведени докази стављени ван снаге 1983. године, до када је према наводима поменутог вјештака, на подручју на коме се налазе предметне некретнине важио пописни катастар, који од тада није у примјени и да се из тих разлога не може извршити идентификација спорног земљишта уписаног у означеним посједовним листовима и у рјешењу, јер не постоје катастарски планови који прате пописни катастар, вјештак је нашао да пописни катастар не пружа могућност идентификације земљишта, ни могућност било каквог историјата у погледу спорних парцела. Код оваквог стања ствари и чињенице да тужитељи, с тим у вези нису доказали супротно (они и не тврде другачије), по налажењу овог суда, нижестепени судови нису имали основа за другачији закључак у погледу доказне снаге тих доказа, а тужитељи нису презентовали суду друге релевантне доказе који би исходили другачију одлуку у овом спору. С тим у вези, по оцјени овога суда ни искази саслушаних свједока не дају основа за другачији закључак, јер се у недостатку материјалних доказа њихови искази, који се углавном свде на уопштено изјашњавање и на сопствено мишљење о томе да је отац тужитеља био власник спорних парцела, нити се у овој врсти спора чињенице одлучне за пресуђење могу утврђивати искључиво тим доказним средствима.

С обзиром на напријед наведено, по оцјени овога суда, правилно су нижестепени судови судили када су закључили да у конкретном случају нису остварене законске

претпоставке прописане напријед означеним одредбама ЗСП, за усвајање тужбеног захтјева тужитеља.

Из наведених разлога, а на основу одредбе члана 248. ЗПП, одлучено је као у изреци.

Предсједник вијећа
Сенад Тица

За тачност отправка овјерава
Руководилац судске писарнице
Биљана Аћић